

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/115/2025
Identifikačné číslo spisu: 6120403503
Dátum vydania rozhodnutia: 24.03.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Mario Dubaň
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:6120403503.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ N. F. U., narodeného XX. J. XXXX, Q. Y. G., X. XXA, 2/ Y. S. U.-U., narodenej XX. H. XXXX, Q. Y. G., Z. F. 5, 3/ O. U., narodenej XX. G. XXXX, Q. Y. G., X. XXA, 4/ H. U., narodenej XX. D. XXXX, Q. Y., N., R. 8, právne zastúpených spoločnosťou Stentors advokátska kancelária s.r.o., Bratislava, Hodžovo nám. 2A, proti žalovanej H. X., narodenej XX. D. XXXX, T. XX, zastúpenej spoločnosťou HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Bratislava, Žižkova 7803/9 a advokátkou JUDr. Miroslavou Čapkovou, Trenčín, Námestie sv. Anny 21, o zaplatenie 306 950 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trenčín (právnom nástupcovi Okresného súdu Považská Bystrica) pod sp. zn. PB-4C/1/2021, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 29. októbra 2024 sp. zn. 27Co/86/2023, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 29. októbra 2024 sp. zn. 27Co/86/2023 vo výrokoch II. a III. a rozsudok Okresného súdu Trenčín z 23. marca 2023 č.k. PB 4C/1/2021-313 vo výrokoch I. a III. zrušuje a vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súdu Trenčín na ďalšie konanie.
II. Uznesenie Okresného súdu Trenčín č. k. PB-4C/1/2021-488 z 03. februára 2025 zrušuje.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia sa žalobou proti žalovanej domáhali zaplatenia 240 000 eur s príslušným úrokom z omeškania; ďalšou žalobou podanou Okresnému súdu Banská Bystrica sa domáhali uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcom 70 000 eur s úrokom z omeškania. V oboch žalobách uviedli, že X. X. U., narodený XX. H. XXXX, ktorý M. XX. K. XXXX, naposledy bytom v U., Y. XXXX/XXX, ktorý bol ich právnym predchodcom (otcom), bol majiteľom osobného bankového účtu vedeného v Slovenskej sporiteľni, a.s. V zmysle dedičského uznesenia Okresného súdu Považská Bystrica z 29. januára 2020 č. k. 8D/244/2017-865, právoplatného dňa 27. februára 2020, sa nadobúdateľmi predmetného bankového účtu a pohľadávok voči banke stali každý vo veľkosti 1-iny žalobcovia 1/ až 4/. Podľa výpisov z predmetného bankového účtu došlo po smrti poručiťľa k bankovým operáciám, keď na boli na účet

žalovanej prevedené peňažné prostriedky v celkovej výške 310 000 eur; žalobcovia argumentovali tým, že smrťou poručiťa sa stal jeho majetok dedičstvom. Žalovanej udelené splnomocnenie na nakladanie s prostriedkami na predmetnom bankovom účte udelené poručiťom jeho smrťou zaniklo. Podľa žalobcov tak nikto nebol oprávnený do právoplatnosti rozhodnutia o dedičstve disponovať s prostriedkami na predmetnom bankovom účte. Žalovaná tak prevodom týchto prostriedkov na svoj účet nadobudla majetkový prospech bez právneho dôvodu a keďže sa žalobcovia 1/ až 4/ stali nadobúdateľmi zostatku s prípadným prírastkom na predmetnom bankovom účte, je žalovaná povinná vydať im bezdôvodné obohatenie v celkovej výške 310 000 eur. V oboch konaniach boli upomínacim súdom Okresným súdom Banská Bystrica vydané platobné rozkazy, voči ktorým podala žalovaná odpor, v ktorom dôvodila, že platobné transakcie na prevod peňažných prostriedkov 310 000 eur neboli uskutočnené bez právneho dôvodu. Predmetná suma bola uhradená v prospech jej účtu titulom poskytnutia daru poručiťom v zmysle darovacej zmluvy uzavretej medzi neb. X. X. U. a žalovanou. Zároveň uviedla, že bola na základe splnomocnenia oprávnená disponovať s predmetným bankovým účtom a na základe tohto splnomocnenia, v zmysle darovacej zmluvy a prejavenej vôle X. uskutočnila predmetné transakcie. Po podaní odporu v oboch veciach tieto boli postúpené na ďalšie konane Okresnému súdu Považská Bystrica, ktorý uznesením z 10. marca 2021 č. k. 4C/1/2021-76 spojil obe veci (veci vedené na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 4C/1/2021 a 3C/9/2021) na spoločné konanie pod sp. zn. 4C/1/2021.

1.1. Okresný súd Považská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) v poradí druhým rozsudkom z 23. marca 2023 č. k. 4C/1/2021-313 výrokom I. žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ až 4/ sumu 306 950 eur s príslušným úrokom z omeškania, výrokom II. žalobu vo zvyšku zamietol a výrokom III. rozhodol, že žalobcovia 1/ až 4/ majú nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Z odôvodnenia vyplýva, že vo veci rozhodol súd prvej inštancie primárne rozsudkom z 09. septembra 2021, ktorým v ťažiskovej časti žalobu zamietol (vyhoveli jej len v rozsahu o zaplatenie 3050 eur s príslušenstvom), ktoré rozhodnutie v dôsledku odvolania žalobcov bolo uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 29. novembra 2022 č. k. 27Co/30/2022 - 249 zrušené a vec bola v rozsahu zamietajúcej časti vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Po vrátení veci žalovaná v rámci podania z 21. marca 2023, doručené súdu prvej inštancie deň pred pojednávaním, uviedla, že darovaciu zmluvu naďalej považuje za platnú, keď žalobcovia 1/ až 4/ nijako podľa jej názoru nepreukázali (ani nimi predloženým znaleckým posudkom), že by ju nevyhotovil, alebo nepodpísal za svojho života poručiť X. U.. V zmysle darovacej zmluvy bola oprávnená, aby aj samostatne odpísala z účtu darcu darovanú sumu a to aj po častiach, resp. že aby zadala platobný príkaz na prevod predmetnej sumy z bankového účtu darcu. Poukázala tiež na to, že minimálne transakcia vo výške 100 000 eur bola uskutočnená ešte počas života darcu X. X. U., keď požiadavka na prevod platby bola bankou prijatá dňa 26. októbra 2017 a transakcia bola bankou zrealizovaná 27. októbra 2017 o 01:23:57 hod., pričom X. zomrel (podľa potvrdenia o úmrtí) XX. K. XXXX o XX:XX hod.. Suma 100 000 eur tak nemohla byť podľa jej názoru predmetom dedičstva, dedičia nikdy neboli jej vlastníkami a preto nemohlo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu na ich úkor. Vylúčila porušenosť zmluvy, nakoľko zmluvu pripravoval sám poručiť. Znalecký posudok nespochybňuje pravosť a platnosť darovacej zmluvy, nevyvracia skutočnosť, že zmluvu vyhotovil darca ako prejav svojej vôle a úmyslu darovať predmetné finančné prostriedky obdarovanej - žalovanej. Znalecký posudok bol vyhotovený na objednávku žalobcov (nešlo o znalecké dokazovanie nariadené súdom na návrh strany konania), pričom z obsahu znaleckého posudku sa zdá, že znalecký posudok je vyhotovený účelovo. Samotná znalkyňa uznala, že k pôvodnosti spornej darovacej zmluvy sa nie je možné vyjadriť. Podľa žalovanej, ak znalkyňa v závere uvádza, že zistené skutočnosti majú nasvedčovať tomu, že tretia strana spornej zmluvy pôvodne bola súčasťou inej listiny, ide len o domnienky znalkyne, ktoré nie sú založené na riadnom znaleckom skúmaní. Ďalej sa znalkyňa nedostatočne zaoberala relevantnými skutočnosťami pri posudzovaní darovacej zmluvy; napr. pri skúmaní písmových znakov skonštatovala, že písmové znaky, nachádzajúce sa na tretej strane zmluvy sa od znakov nachádzajúcich sa na prvej a druhej strane zmluvy líšia v šírke kontúr, resp. v detailoch ich tvarovania, vychádzala však len z dvoch vzoriek písmena „r“, čo nemožno považovať za dostatočné. Okrem toho, už z prezretia kópie darovacej zmluvy voľným okom mala za zrejmé, že napr. aj písmená „r“ na tretej strane zmluvy sa vzájomne od seba odlišujú (napr. pri „X.“ a „Y.“), pričom znalkyňa akoby zjavne vybrala tie písm. „r“ z tretej strany zmluvy, ktoré sa majú od písm. „r“ na prvej a druhej strane

zmluvy odlišovať. Podľa jej názoru znalecký posudok dokonca vyvracia tvrdenia žalobcov, že podľa atramentu u podpisov a zapečeného prášku z laserovej tlačiarne na samostatnom liste s podpismi je zrejmé, že podpisy boli urobené skôr a následne cez to vytlačila laserová tlačiareň znaky mien darcu a obdarovanej žalovanej. Tiež zotrvala na tvrdení o nedostatku procesnej spôsobilosti žalobkyne 3/ dôvodiac, že podľa obsahu rozhodnutia súdu v Aachene z 14. decembra 2022 AZ.: 800B XVII/22, tento nevykonal znalecké dokazovanie za účelom zistenia spôsobilosti žalobkyne 3/, resp. vôbec nerozhodoval o spôsobilosti na právne úkony žalobkyne 3/ z dôvodu existencie plných mocí, keďže tie považoval v zmysle nemeckého práva za dostačujúce na zastupovanie žalobkyne 3/, ktoré rozhodnutie nemeckého súdu nie je právoplatné, nakoľko právny zástupca žalovanej voči nemu podal opravný prostriedok, preto žiadala, aby súd vypočul žalobkyňu 3/ priamo v tomto konaní. Žalovaná na pojednávaní konanom 23. marca 2023 uviedla, že nikdy by si nedovolila manipulovať s darovacou zmluvou, túto dostala od svojho partnera, s ktorým dlhé roky spolu žili. S deťmi (žalobcami 1/ až 4/) sa X. nestretával a ani nekontaktoval dlhé roky a pretože vedel, že budú žalovanej robiť problémy, dal jej všetko na papieri, taktiež si X. X. U. osvojil syna žalovanej a ten nosí jeho priezvisko.

1.2. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie oboznámením: uznesenia Okresného súdu Považská Bystrica z 29. januára 2020 č. k. 8D/244/2017-865 s doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti, prehľadu transakcií na bankovom účte, originálu darovacej zmluvy z 03. februára 2017, závetu poručiťľa, výpisu z bankového účtu spoločnosti NITRAGOLD spol. s r.o., potvrdenia nemeckého súdu Amtsgericht Aachen s úradným prekladom do jazyka slovenského, e-mailovej komunikácie predloženej žalovanou v nemeckom jazyku, listiny s názvom určenie spôsobu nakladania s vkladom na peňažnom účte z 11. augusta 2014, záznamu od Slovenskej sporiteľne, Produktových obchodných podmienok Slovenskej sporiteľne, a.s., uznesenia Okresného súdu Aachen z 03. decembra 2021 s úradným prekladom do slovenského jazyka, Znaleckého posudku č. X/XXXX Ing. P. U., rozhodnutia Okresného súdu Aachen z 19.12.2022, opravného prostriedku žalovanej z 02. februára 2023 proti rozhodnutiu nemeckého súdu, zápisnic z pojednávaní vo veci vedenej na Okresnom súd Považská Bystrica pod sp. zn. 3C/57/2021 a dvoch s vecou nesúvisiacich zmlúv (predložených žalovanou za účelom preukázania, že podpisy zmluvných strán bežne bývajú na samostatnej strane). Výhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba je dôvodná. Vo vzťahu k žalovanou namietanej procesnej nespôsobilosti žalobkyne 3/ poznamenal, že z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že by táto bola akýmkoľvek súdnym rozhodnutím čo i len neprávoplatne doposiaľ pozbavená, či obmedzená na spôsobilosti na právne úkony; v rámci neho bolo tiež vyžiadané lekárske stanovisko, z ktorého vyplývalo, že žalobkyňa 3/ vždy bola schopná vyjadriť svoju vôľu v súvislosti s plnomocenstvom udeleným v tomto konaní, a to napriek svojmu mentálnemu postihnutiu a pokiaľ toto bola spôsobilá udeliť svojim súrodencom, nemožno pochybovať o tom, že bola o to viac toto spôsobilá udeliť právnenému zástupcovi, ktorý ju v tomto konaní zastupuje v súvislosti s jej záujmami. Preto ani jej výsluch nijako nemohol zmeniť túto skutočnosť, teda stav jej plnej procesnej spôsobilosti, z ktorého dôvodu túto námietku žalovanej vyhodnotil ako nedôvodnú.

1.3. Ako nedôvodnú vyhodnotil aj námietku premlčania vznesenú žalovanou týkajúcu sa tvrdeného premlčania práva na vydanie bezdôvodného obohatenia. V konkrétnej, že k vzniku tvrdeného bezdôvodného obohatenia došlo v dňoch 27. a 28. októbra 2017, kedy boli uskutočnené platby z účtu X. X. U. na účet žalovanej a trojročná objektívna premlčacia doba by tak uplynula 27. októbra 2020 resp. dňa 28. októbra 2020. Keďže žaloba o zaplatenie 240 000 eur bola podaná 16. októbra 2020 na Okresný súd Banská Bystrica, bola podaná včas. Žaloba o zaplatenie 70000 eur bola síce podaná dňa 27. novembra 2020, teda po zdanlivom uplynutí premlčacej doby, avšak prvoinštančný súd považoval za potrebné zohľadniť aj predĺženie premlčacej doby podľa zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. V zmysle § 1 písm. a) tohto zákona lehoty ustanovené právnymi predpismi v súkromnoprávných vzťahoch na uplatňovanie alebo bránenie práv na súde, uplynutím ktorých by došlo k premlčaniu alebo k zániku práva, neplynuli v čase odo dňa účinnosti tohto zákona (t. j. od 27. marca 2020) do 30. apríla 2020. Trojročná objektívna premlčacia doba tak v dôsledku tohto predĺženia uplynula až 31. novembra 2020 resp. 01. decembra 2020. Aj žaloba o zaplatenie 70 000 eur tak bola podaná včas. Žalobcovia sa o bezdôvodnom obohatení mohli dozvedieť

najskôr až po právoplatnosti dedičského rozhodnutia po X., t.j. po XX. A. XXXX, odkedy už boli oprávnení s predmetným účtom nakladať a teda aj zistiť vykonanie transakcii z tohto účtu na účet žalovanej. Dvojročná subjektívna doba do podania žalôb neuplynula. Celkovo tak súd prvej inštancie konštatoval, že právo žalobcov na vydanie bezdôvodného obohatenia nie je premlčané.

1.4. Tvrdenie žalobcov 1/ až 4/ o bezdôvodnom obohatení žalovaná spochybnila poukázaním na existenciu písomnej darovacej zmluvy. K tomu konajúci súd uviedol, že písomná forma právneho úkonu predpokladá existenciu dvoch náležitostí, a to písomnosti, t. j. že právny úkon je zachytený v texte listiny, a podpisu konajúcej osoby, ktorý musí byť vlastnoručný. V zásade sa vyžaduje, aby bol podpis umiestnený pod textom právneho úkonu, čo prejavuje vôľu zmluvnej strany byť zmluvou viazaný. Z vykonaného dokazovania mal za zrejmé, že predmetná darovacia zmluva sa skladá z troch listov, pričom na prvých dvoch listoch je text darovacej zmluvy a na poslednom liste sú uvedené podpisy, a to podpisy X. a žalovanej s označením zmluvných strán, čo súd prvej inštancie pri svojom prvom rozsudku nevyhodnotil ako problematické, pretože samotná skutočnosť, že podpisy zmluvných strán sa nachádzajú na samostatnej strane/liste zmluvy, (sama o sebe) neznamena, že podpisujúce zmluvné strany nevyjadrujú vôľu byť viazané textom zmluvy uvedeným na predchádzajúcich stranách/listoch. V konaní však bol žalobcami predložený súkromný znalecký posudok vyhotovený Ing. P. U., z ktorého vyplýva, že zistené skutočnosti (odlišný papier na tretej strane v porovnaní s papierom prvých dvoch strán, odlišná šírka kontúr a detaily tvarovania znakov textových zápisov v porovnaní so znakmi textových zápisov na prvých dvoch stranách, zdvojené dierky v bezprostrednom okolí zošívacej spony, charakter stôp na nosnom podklade v bezprostrednom okolí zahnutých koncov zošívacej spony na zadnej strane tretieho listu papiera) nasvedčujú tomu, že tretia strana darovacej zmluvy bola pôvodne súčasťou inej listiny. Žalovaná v nadväznosti na tento znalecký posudok oponovala, že vylučuje porušenosť zmluvy a spochybňuje znalecký posudok; tvrdenie žalovanej, že nešlo o znalecký posudok vyhotovený súdom ustanoveným znalcom, však pre prvoinštančný súd nemalo žiadnu právnu relevanciu s akcentom na skutočnosť, že Civilný sporový poriadok pripúšťa súkromný znalecký posudok a žiadnym spôsobom nepriorizuje znalecký posudok vypracovaný súdom ustanoveným znalcom nad súkromným znaleckým posudkom. Pokiaľ žalovaná spochybňovala závery znalkyne, súd prvej inštancie vychádzal z toho, že žalovaná nemôže hodnotiť obsahovú správnosť predmetného znaleckého posudku, nakoľko (na rozdiel od znalkyne) na takéto hodnotenie nemá potrebné a náležité odborné znalosti. Znalecký posudok Ing. P. U. sa konajúcemu súdu javil ako vierohodný, jeho odôvodnenie zodpovedá pravidlám logického myslenia a znalkyňa vychádzala zo skutkových okolností veci. Vzhľadom na závery znaleckého posudku v kontexte s listinným dôkazom (darovacou zmluvou) prvoinštančnému súdu rezultoval záver, že v konaní nebolo bez dôvodných pochybností preukázané, že X. X. U. mal skutočne vôľu uzatvoriť so žalovanou darovaciu zmluvu s obsahom, aký je zachytený na prvých dvoch stranách/listoch listiny - darovacej zmluvy z 03. februára 2017, od ktorej žalovaná odvodzuje svoje právo prijať sumu 310 000 eur. Inak povedané, nebolo v konaní hodnoverne preukázané, že X. darovaciu zmluvu skutočne podpísal; za preukázané považoval len to, že X. podpísal tretí list, ktorý s dvoma predchádzajúcimi, na ktorých je samotný obsah darovacej zmluvy nezdiala rovnaký papier, tvar a kontúry znakov a nie je s nimi pevne spojený. Podpisy X. X. U. a žalovanej tak nezavršujú predmetnú darovaciu zmluvu. V danom okamihu, po vykonanom dokazovaní, sú teda len podpismi na čistom liste papiera. Súd prvej inštancie vec zhodnotil tak, že na strane žalovanej došlo k bezdôvodnému obohateniu - majetkovému prospachu získanému plnením bez právneho dôvodu na úkor X. vo výške 100 000 eur a na úkor žalobcov 1/ až 4/ (ako dedičov po X. X. U.) vo výške 210 000 eur. Dôvodil, že na úkor X. X. U. vo výške 100 000 eur preto, lebo bolo preukázané, že transakcia na prevod finančných prostriedkov z bankového účtu X. X. U. na účet žalovanej bola samotnou žalovanou zrealizovaná už 27. októbra 2017, t. j. ešte za života X. X. U.. Nakoľko však tento krátko na to zomrel, aktívne vecne legitimovaní na podanie žaloby sú žalobcovia 1/ až 4/, ktorí ako to vyplýva z rozhodnutia o dedičstve, sa stali nadobúdateľmi zostatku vrátane prípadného prírastku na danom bankovom účte poručiťľa. Základom právnej úpravy dedenia je totiž univerzálna sukcesia, čo znamená, že dedičia vstupujú do všetkých práv a povinností poručiťľa s výnimkou tých, ktoré zanikajú smrťou poručiťľa, čo však nie je súdený prípad. Konajúci súd ozrejmil, že na dedičov prechádzajú všetky práva a povinnosti majetkovej povahy, resp. aj záväzkové práva, ktoré patrili poručiťľovi ku dňu jeho smrti. To, že záväzok dlžníka a k tomu zodpovedajúce právo veriteľľa na plnenie je záväzkovým vzťahom, vyplýva z ustanovenia § 488

Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Premietnuc na súdený prípad, keďže porúčiteľ mal voči žalovanej pohľadávku titulom bezdôvodného obohatenia vo výške 100 000 eur, jeho smrťou žalobcovia 1/ až 4/ ako jeho dedičia vstúpili do jeho práv, na základe čoho súd skonštatoval, že aktívna vecná legitímácia žalobcov 1/ až 4/ bola v konaní preukázaná. Na úkor žalobcov 1/ až 4/ preto, lebo bolo preukázané, že transakcie na prevod finančných prostriedkov celkovo vo výške 210 000 eur z bankového účtu X. X. U. na účet žalovanej boli zrealizované až po smrti X. X. U. a už okamihom smrti X. X. U. sa žalobcovia 1/ až 4/ stali nadobúdateľmi zostatku vrátane prípadného prírastku na danom bankovom účte, hoci toto bolo až neskôr konštatované právoplatným rozhodnutím v dedičskom konaní. Týmito transakciami sa tak už v danom čase znižoval majetok žalobcov 1/ až 4/ a nie majetok X. X. U. Aj v tejto časti tak mali žalobcovia 1/ až 4/ aktívnu vecnú legitímáciu a s prihliadnutím na uvedené súd prvej inštancie rezumoval povinnosť žalovanej bezdôvodné obohatenie vydať žalobcom 1/ až 4/. Vzhľadom na právoplatnosť uloženia platobnej povinnosti vo výške 3 050 eur, vyhovel žalobcom v zostávajúcej časti istiny vo výške 306 950 eur. Vzhľadom na už právoplatné priznanie úroku z omeškania zo sumy 3 050 eur, prvoinštančný súd priznal aj úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 236 950 eur od 29. novembra 2020 do zaplataenia a úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 70 000 eur od 06. januára 2021 do zaplataenia. Vo zvyšku uplatneného úroku z omeškania súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú zamietol. Vec právne posúdil podľa ustanovení § 100 ods. 1, § 107 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2, § 458 ods. 1 veta prvá, § 460, § 488, § 489, § 517 ods. 1 veta prvá, ods. 2, § 563 OZ. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších zmien a doplnkov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“, alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 29. októbra 2024 sp. zn. 27Co/86/2023 výrokom I. odvolanie žalovanej voči zamietajúcejmu výroku odmietol, výrokom II. rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti a v súvisiacej časti o trovách konania ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1, ods. 2) a žalobcom 1/ až 4/ priznal nárok voči žalovanej na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (výrok III). Žalovaná v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie neuviedla žiadne rozhodujúce skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé k odlišnému rozhodnutiu, či s ktorými by sa nebol zaoberal a dostatočne tiež vysporiadal už súd prvej inštancie.

2.1. Odvolací súd aplikáciou § 380 ods. 2 CSP a na námietku žalovanej ohľadom absencie splnenia procesných podmienok pre tvrdený nedostatok procesnej spôsobilosti žalobkyne 3/ najskôr posudzoval, či konanie pred súdom prvej inštancie nie je zaťažené vadou, ktorá sa týka procesných podmienok a konštatoval, že nezistil procesné vady zakladajúce dôvody pre zrušenie rozhodnutia podľa § 389 ods. 1 písm. a) CSP. Rozhodol tak vo svetle ustanovenia § 161 ods. 1 CSP skúmaním procesných podmienok a pri úvahe, že rozsah procesnej spôsobilosti je priamo úmerný spôsobilosti na právne úkony. Podstatným pre záver, či má žalobkyňa 3/ plnú procesnú spôsobilosť bolo to (ako správne posúdil tiež súd prvej inštancie), či má táto plnú spôsobilosť na právne úkony a keďže žalobkyňa 3/ je plnoletou fyzickou osobou, jej spôsobilosť na právne úkony môže byť obmedzená len súdnym rozhodnutím, dôvodil odvolací súd. Tiež uviedol, že s predmetnými opakovane vznášanými námietkami žalovanej sa dostatočne a správne vysporiadal už súd prvej inštancie; mal za to, že vo vzťahu k žalobkyňi 3/ nebolo stranami sporu predložené, ani inak zistená existencia žiadneho súdneho rozhodnutia, ktorým by bola žalobkyňa 3/ obmedzená (dokonca ani neprávoplatne) v právnej spôsobilosti, teda diskvalifikovaná zároveň aj z procesnej subjektivity v tomto konaní. Zo žiadnej listiny, ani z iných dôkazov nebolo možné vyvodiť, že žalobkyňa 3/ nebola schopná a spôsobilá udeliť plnú moc advokátovi, preto žalovanou reťaziace sa námietky o procesnej nespôsobilosti žalobkyne 3/ odvolací súd nepovažoval za opodstatnené. Zopakoval, že z rozhodnutia o opatrovníctve 800B XVII 1087/22 z 19. decembra 2022 vydaného Okresným súdom v Aachene, SRN, je preukázané, že toto konanie iniciované H. X. (žalovanou voči žalobkyňi 3/) bolo zastavené bez ustanovenia opatrovníka s odôvodnením, že žalobkyňa 3/ nepotrebuje opatrovníka na základe udelených plnomocenstiev. Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia tiež vyplýva, že lekárske potvrdenie z 15. novembra 2022 potvrdilo, že žalobkyňa 3/ bola vždy schopná vyjadriť svoju vôľu v súvislosti s plnomocenstvom. Z lekárskeho hľadiska teda nebolo pochyb o tom, že bola schopná vystaviť svojim súrodencom - žalobcovi 1/ a žalobkyňi 2/ plnomocenstvo v súvislosti so

zastupovaním v majetkových záležitostiach, teda podľa názoru odvolacieho súdu nebol dôvod pochybovať o tom, že ak žalobkyňa 3/ bola spôsobilá udeliť plnomocenstvo svojim súrodencom ohľadne svojich majetkových záležitostí, nie je priestor na pochybnosti o tom, že bola spôsobilá udeliť plnomocenstvo právnenému zástupcovi na zastupovanie v súvislosti s týmto konaním, keďže toto konanie sa taktiež týka majetkových záležitostí žalobkyne 3/, je nesporne iniciované v súlade s jej záujmom, ktorým je uplatnenie jej práv ako jednej z dedičov po svojom otcovi o to viac, že ochrana jej záujmov prostredníctvom splnomocneného advokáta ako osoby odborne spôsobilej je zabezpečená na maximálnej úrovni. Odvolací súd akcentoval, že bez dopadu na správnosť tejto argumentácie je tvrdenie žalovanej, že opatrovnícke konanie doposiaľ nie je právoplatne ukončené, keďže podala proti rozhodnutiu súdu v Aachene odvolanie, či to, že v rámci uvedeného konania sa neposudzovala spôsobilosť žalobkyne 3/ na právne úkony. S poukazom na absenciu akéhokoľvek súdneho rozhodnutia (nebolo zistené, ani nebolo tvrdené že existuje), ktoré by žalobkyňu 3/ čo i len čiastočne diskvalifikovalo z vykonávania akýchkoľvek právnych úkonov, vrátane udelenia plnej moci na jej zastupovanie v súdnom konaní, krajský súd týmto námietkam nepriznal žiaden význam. Vo vzťahu k odvolateľke považoval za potrebné ešte dodať, že síce strany disponujú procesnými oprávneniami na realizovanie svojich predstáv o výsledku sporu, avšak ich konanie musí mať určité etické a cez prizmu dobrých mravov udržateľné limity; žalovaná napriek tomu, že nie je v žiadnom príbuzenskom vzťahu so žalobkyňou 3/, a tiež nie je vo vzťahu k nej ani v žiadnom takom pomere, z ktorého by sa dalo vyvodiť, že ňou iniciované konanie v SRN voči žalobkyňi 3/ (opatrovnícke) by mohlo byť vedené na prospech a v záujme žalobkyne 3/ (čo je zmyslom a účelom takých typov konaní), pri absencii rozhodnutia, ktoré by žalobkyňu 3/ v jej spôsobilosti obmedzovalo, sa zjavne snaží prostredníctvom jeho vyvolania (tiež podania odvolania napriek existujúcej lekárskej správe) účelovo dosiahnuť spochybnenie danosti procesných podmienok v tomto konaní, sledujúc výlučne svoj vlastný prospech, spochybňujúc statusové záležitosti žalobkyne 3/. Takéto jej konanie odvolací súd vo svetle imperatívu dobrých mravov vyhodnotil ako neetické a neudržateľné. Za týchto okolností, z dôvodu nadbytočnosti a nehospodárnosti preto krajský súd aproboval postup súdu prvej inštancie, ktorý nenariadil výsluch žalobkyne 3/, ktorého sa domáhala žalovaná, keďže tento návrh bol zjavne motivovaný nie záujmom na ochrane práv žalobkyne 3/, ale výlučne dosiahnutím oddialenia rozhodnutia vo veci samej.

2.2. K námietkam odvolateľky týkajúcim sa nedostatkov odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd poznamenal, že odôvodnenie spĺňa kvalitatívne parametre pre odôvodnenie rozhodnutia dané § 220 ods. 2 CSP, preto ho nepovažoval za nepreskúmateľný, neodôvodnený, ani za zjavne arbitrárny (svojvoľný). Závery súdu prvej inštancie pri posudzovaní rozhodujúcich otázok boli výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súd viedli k prijatiu napadnutého rozhodnutia o uplatnenom nároku. Z uvedených dôvodov odvolací súd konštatoval nenaplnenie odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b) resp. písm. d) CSP z pohľadu tvrdených nedostatkov odôvodnenia napadnutého rozhodnutia.

2.3. Vyhodnotením rozhodujúcich skutočností odvolací súd námietky žalovanej o nesprávnom právnom posúdení veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP) neuznal za dôvodné; prvoinštančný súd sa dostatočne zaoberal tvrdeniami a dôkazmi strán v spore, vykonal dôkazy v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie, tieto vyhodnotil v súlade so zásadami uvedenými v § 191 CSP a zo správne zistených skutočností vyvodil správne právne závery. Bol názoru, že výsledkom vykonaného dokazovania je zodpovedajúci skutkový a právny záver súdu prvej inštancie o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej, na vydanie ktorého ju na prospech žalobcov zároveň s priznaným príslušenstvom zaviazal, a súčasne správne posúdil, že žiadna zo skutočností produkovaných žalovanou v priebehu konania k odlišným záverom spôsobilou nebola, keďže vo vzťahu k ťažiskovej z nich a to existencii darovacej zmluvy, obsahujúcej právny dôvod na prevod dotknutých peňažných súm z účtu poručiteľa na jej účet, žalovaná dôkazné bremeno neuniesla.

2.4. Žalovaná nesúhlasila s právnym posúdením nepriznania účinku ňou vznesenej námietky premlčania ako dôvodu, pre ktorý mala byť správne žaloba v plnom rozsahu zamietnutá. Odvolací súd zopakoval správnosť úvah súdu prvej inštancie, že nakoľko žalobcovia uplatnili svoje právo na vydanie

bezdôvodného obohatenia žalobami podanými 16. októbra 2020 na Okresný súd Banská Bystrica na zaplatenie 240 000 eur, žaloba o zaplatenie 70 000 eur bola podaná 27. novembra 2020, uplatnenie nároku žalobcov na vydanie bezdôvodného obohatenia v oboch prípadoch bolo v rámci plynutia subjektívnej premlčacej doby; súd prvej inštancie správne právne posúdil, že nárok žalobcov nie je premlčaný, teda opodstatnene nepriznal účinky žalovanou vznesenej námietke premlčania a nárok uplatnený žalobou aj vecne prejednal. K výhrade o nedostatku aktívnej vecnej legitímácii žalobcov sa odvolací súd stotožnil s názorom, že záväzok dlžníka a k tomu zodpovedajúce právo veriteľa na plnenie je záväzkovým vzťahom a nakoľko porúčiteľ mal voči žalovanému pohľadávku titulom bezdôvodného obohatenia vo výške 100 000 eur, žalobcovia ako dedičia po porúčiteľovi vstúpili do predmetného záväzkového právneho vzťahu, a preto je daná ich aktívna vecná legitímácia aj vo vzťahu k tejto čiastke, príkaz na prevod ktorej, ako aj realizácie prevodu boli realizované bezprostredne pred smrťou porúčiteľa, keď v konaní nakoniec ani nebolo preukázané tvrdenie odvolateľky, že to malo byť v súlade s vôľou a súhlasom porúčiteľa, tiež že mal na prevod byť právny dôvod.

2.5. Ťažisková odvolacia argumentácia žalovanej smerovala k nesprávnemu vyhodnoteniu okolnosti, že neunesla dôkazné bremeno ohľadne tvrdenia o existencii právneho titulu, ktorý ju oprávňoval k zrealizovaniu prevodov žalovaných čiastok na jej účet. Tvrdila, že ňou predložená darovacia zmluva je autentická, riadne podpísaná porúčiteľom, spĺňa všetky formálne aj obsahové náležitosti, spochybňovala žalobcami predložený súkromný znalecký posudok z hľadiska hodnovernosti, vo všeobecnosti spochybňovala tiež osobu znalkyne s výhradou, že napriek jej návrhu ju prvoinštančný súd nevypočul. V tomto kontexte odvolací súd pripomenul, že v sporovom konaní platí prejednávaci princíp, ktorým je ovládané dokazovanie a ktorý spočíva v tom, že tvrdiť skutočnosti rozhodné pre posúdenie daného prípadu a navrhovať a predkladať dôkazy pre tieto skutočnosti je zásadne vecou strán sporu, na ktorých spočíva hlavná zodpovednosť za zhromaždenie skutkového podkladu potrebného pre rozhodnutie vo veci samej, teda iniciatíva v tomto smere jednoznačne zaťažuje ich. V zásade platí, že dôkazné bremeno má ten, komu je podľa hmotného práva na prospech existencia určitej skutočnosti. Ak tak strany nevykonajú, potom postihne tú stranu, ktorá je povinná potrebné tvrdenie vykonať, či dôkazy na jeho preukázanie produkovať nepriaznivý procesný následok spočívajúci v tom, že súd rozhodne v jej neprospech; k naplneniu uvedeného došlo podľa odvolacieho súdu aj v posudzovanej veci, keď žalovaná neprodukovala dôkazy (či včasné a relevantné návrhy na ich vykonanie) v takej kvalite a kvantite, ktoré by boli spôsobilé viesť k odlišnému, na jej prospech vydanému rozhodnutiu.

2.6. Krajský súd v nadväznosti na uvedené rozviedol úvahu, že zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť vo veci aj v takých prípadoch, keď určitá skutočnosť významná podľa hmotného práva pre rozhodnutie vo veci nebola stranou preukázaná pre nečinnosť alebo nebola preukázaná vôbec (z objektívnych dôvodov). Zdôraznil, že pre posúdenie súkromnej listiny ako dôkazného prostriedku je významná jej pravosť a pravdivosť. Listina je pravá, ak pochádza od vystaviteľa a je ním tiež podpísaná. Ak je listina pravá, nie je sfaľovaná alebo nie je pozmenená, dokazuje to, že vystaviteľ prejavil vôľu v obsahu listiny zachytenom, prípadne urobil vyhlásenie v listine obsiahnutom (22Cdo/260/1998 NS ČR). Poukázal na všeobecne prijímaný názor, že v prípade, ak účastník poprie pravosť, resp. správnosť súkromnej listiny, potom platí, že účastníka, ktorý túto listinu predložil k dôkazu, stíha dôkazná povinnosť a bremeno dôkazné; tento účastník tiež nesie procesne nepriaznivé následky toho, že sa v konaní nepodarí preukázať pravosť či správnosť súkromnej listiny. Pokiaľ žalovaná svoju obranu proti nároku žalobcov založila na tvrdení, že vôľa porúčiteľa uzavrieť s ňou darovaciu zmluvu, na základe ktorej došlo k reálnej úhrade žalovanej sumy vo výške celkovo 350 000 eur v prospech účtu žalovanej, ktoré prevody nakoniec ona sama realizovala, bolo na nej (naviac za stavu, že žalobcovia hodnovernosť/autenticitu tejto zmluvy zásadne spochybňovali), aby jednoznačne tieto tvrdené skutočnosti preukázala. Túto argumentáciu zavšíl tvrdením, že to bola žalovaná, ktorú zaťažovalo, aby preukázala a to v limitoch koncentrácie konania, pravosť a pravdivosť súkromnej listiny - predloženej darovacej zmluvy z 03. februára 2017. Krajský súd sa však v tomto smere stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že žalovaná bola nečinná.

2.7. Z vykonaného dokazovania odvolaciemu súdu vyplynulo, že existuje vyhotovenie darovacej zmluvy v origináli v nemeckom jazyku, ktorá pozostáva z troch jednostranne potlačených listov papiera, ktoré

sú zošité v ľavom hornom hornu jednou zošívacou sponou, pričom je jasne aj laickému pozorovateľovi opoznatelné niekoľkonásobné rozopínanie listov papiera darovacej zmluvy a zohnutie ľavého horného rohu. V hornej časti tretej strany darovacej zmluvy sú vytlačené mená účastníkov darovacej zmluvy a modrým perom nad týmito vytlačenými menami podpisy. Voľným okom nie je viditeľná časová súvislosť medzi vytlačením mien účastníkov darovacej zmluvy a ich podpisov. Zo slovenského znenia darovacej zmluvy vyplýva, že táto zmluva mala byť uzatvorená medzi porúčiteľom X. ako darcom a žalovanou ako obdarovanou. Predmetom darovania boli finančné prostriedky vo výške 350 000 eur. Darca v tejto zmluve mal prejaviť vôľu bezodplatne previesť - darovať peňažné prostriedky obdarovanej do jej výlučného vlastníctva. Obdarovaná touto zmluvou mala prejaviť svoju vôľu prijať peňažné prostriedky do svojho výlučného vlastníctva. Darca tento dar podľa zmluvy daroval z vďačnosti za doteraz poskytovanú pomoc a oporu v osobnom, ale aj pracovnom živote a tiež v súvislosti s pomocou, ktorú obdarovaná a jej syn N.k poskytli a naďalej v čase uzatvorenia zmluvy poskytovali o. i. pri správe a starostlivosti o nehnuteľnosti a pri sprostredkovaní a zabezpečení predaja nehnuteľností areálu spoločnosti NITRA GOLD spol. s.r.o. v Nitrianskych Hrnčiarovciach. Z tohto dôvodu bolo v zmluve dohodnuté, že dar bude vyplatený až po predaji a vyplatení celej kúpnej ceny za predmetné nehnuteľnosti. Obdarovaná sa zaviazala, že bude darcom poskytovať v prípade potreby, alebo na jeho požiadanie potrebnú starostlivosť a pomoc, bude mu poskytovať starostlivosť primeranú jeho zdravotnému stavu a veku. V prípade jeho choroby sa zaväzuje zabezpečiť darcom nevyhnutné životné úkony, nevyhnutné práce v domácnosti a kontakt so spoločenským prostredím. Darca sa zaviazal odovzdať dar obdarovanej do šiestich mesiacov odkedy mu bude pripísaná kúpna cena za areál NITRA GOLD spol. s.r.o. resp. alikvotná časť pripadajúca na neho ako Y. na bankový účet IBAN: SKXX XXXX XXXX XXXX XXXX. Dar môže byť odovzdaný aj po častiach. Darca zároveň v tejto zmluve splnomocnil obdarovanú, aby aj samostatne predmetnú sumu vo výške 350 000 eur odpísala z účtu darcu, prípadne zadala platobný príkaz na prevod predmetnej sumy (prípadne časti tejto sumy) z bankového účtu darcu na jej bankový účet. Toto splnomocnenie sa v zmysle zmluvy udeľuje na dobu neurčitú, pričom výslovne bolo uvedené, že smrťou porúčiteľa nezaniká.

2.8. Zo súkromného znaleckého posudku č. X/XXXX vypracovaného Ing. P. U., znalkyňou z odboru Kriminalistika, odvetvie Kriminalistické skúmanie dokumentov, ktorý predložili žalobcovia, odvolaciemu súdu vyplynulo, že znalkyňa pri posúdení manipulácie s listinou - darovacou zmluvou z 03. februára 2017 posudzovala originál predmetnej listiny, ako to vyplýva z časti I. Úvod, bod 4. znaleckého posudku. V časti II. znalkyňa uvádza, že predmetnú darovaciu zmluvu skúmala komplexne z hľadiska použitého nosného podkladu, spôsobu vyhotovenia textových zápisov, podpisových doložiek a podpisov. Zmluva bola vyhotovená na troch bežne dostupných kancelárskych papieroch formátu A4, pričom papiere prvých dvoch strán vykazujú vzájomnú zhodu vo farebnom odtieni, v štruktúre, v reakcii v UV žiarení a v IČ svetle, papier tretej strany sa od papierov prvých dvoch strán líši farebným odtieňom, štruktúrou a reakciou v UV žiarení a v IČ svetle, čo svedčí o skutočnosti, že prvé dve strany spornej zmluvy boli vyhotovené na druhovo zhodnom papieri, tretia strana spornej zmluvy bola vyhotovená na inom papieri ako jej prvé dve strany. Skúmaním bolo tiež zistené, že písmové znaky nachádzajúce sa na tretej strane sa od znakov na prvej a druhej strane líšia v šírke kontúr, resp. v detailoch ich tvarovania. Skúmané bolo i miesto zošitia jednotlivých listov papiera spornej zmluvy; znalkyňa zistila, že na prednej strane prvého listu spornej zmluvy sa nad zošívacou sponou nachádzajú dve tmavé tonerové plôšky, pričom charakter ich tvarovania a ich vzájomná vzdialenosť nasvedčujú tomu, že ide o prekopírované vpichy po zošívacej spony. V okolí zošívacej spony na 1. a 2. liste papiera zmluvy neboli nájdené žiadne iné vpichy, ktoré by svedčili o rozšívaní a opätovnom zošívaní týchto dvoch listov papiera. Na zadnej strane posledného listu papiera je síce papier v okolí zošívacej spony poškodený a dierky sú aj v dôsledku manipulácie s predmetnou zmluvou povolené, avšak je evidentné, že dierky v okolí zošívacej spony sú zdvojené. Navyše charakter stôp, ktoré sa nachádzajú na nosnom podklade v bezprostrednom okolí zahnutých koncov zošívacej spony svedčí o tom, že list papiera tretej strany bol minimálne jedenkrát rozšívany a opätovne zošívany. Znalkyňa na strane 11. uvádza, že nakoľko sú však listy papiera zmluvy zviazané len jednou zošívacou sponou, nie je použité žiadne iné zabezpečenie (napr. zošitím papierov zmluvy viacerými zošívacími sponami, alebo použitím „pečatenia“ - predierovaním papierov, ich zviazaním trikolórou alebo inou niťou, prelepením jej voľných koncov samolepiacim štítkom, prípadne opatrením tohto štítku odtlačkami pečiatky), k pôvodnosti

spornej zmluvy nie je možné sa jednoznačne vyjadriť. V časti III. Záver znalkyňa vyslovila, že všetky zistené skutočnosti (odlišný papier tretej strany v porovnaní s papierom prvých dvoch strán, odlišná šírka kontúr a detaily tvarovania znakov textových zápisov v porovnaní so znakmi textových zápisov na prvých dvoch stranách, zdvojené dierky v bezprostrednom okolí zošívacej spony, charakter stôp na nosnom podklade v bezprostrednom okolí zahnutých koncov zošívacej spony na zadnej strane 3. listu papiera) nasvedčujú tomu, že tretia strana spornej zmluvy bola pôvodne súčasťou inej listiny.

2.9. Pokiaľ žalovaná ťažisko svojej nespokojnosti smerovala proti znaleckému posudku, krajský súd podčiarkol, že znalecký posudok len zarámcoval už aj dovtedy prítomné závažné pochybnosti o hodnovernosti argumentácie žalovanej o pravosti darovacej zmluvy. Žalobcovia totiž od počiatku spochybňovali pravosť darovacej zmluvy zásadným spôsobom a odvolací súd im prisvedčil, že je tu prítomný celý rad skutočností, ktoré aj mimo záverov znaleckého posudku nenasvedčujú v prospech žalovanej. Argumentoval tým, že je to predovšetkým voľným okom opoznatelná manipulácia s darovacou zmluvou (ktorá je viditeľná aj laikom bez toho, aby sa k tomuto vyjadroval odborník), ktoré svedčia o rozširvaní a opätovnom zošívaní jednotlivých troch listov darovacej zmluvy, čo zásadným spôsobom spochybňuje jej hodnovernosť. Žalovanou produkované vysvetlenie, podľa ktorého to má byť dôsledkom toho, že od doby vyhotovenia mala byť táto zmluva opakovane skenovaná či kopírovaná, kedy malo/mohlo dôjsť k poškodeniu jej spojenia, čo si vyžadovalo opätovné spojenie týchto jednotlivých listov, je nedôveryhodné, keďže reálne z hľadiska poznatkov praktického života je zrejmé, že na to, aby boli tri listy papiera kopírované, nie je potrebné ich rozpájanie. Ako nedôveryhodné krajský súd vyhodnotil aj tvrdenia žalovanej, týkajúce sa technických parametrov tejto zmluvy, jej písomnej formy, dôvodov, pre ktoré nebolo použité na zmluve žiadne zabezpečenie jej spojenia, neboli overené podpisy na zmluve, či zdvojenosť dierok v okolí zošívacej spony. Žalovaná totiž na jednej strane tvrdí, že porúčiteľ nevenoval dostatočnú pozornosť forme či technickému vyhotoveniu tejto zmluvy, pretože ako uvádza, čiastka darovania mala byť pre neho bezvýznamnou v kolízii s tým, aký veľký ostatný majetok vlastnil (čo malo byť podľa nej aj dôvodom toho, že podpisy neboli overené, že nebolo zabezpečené okrem jednej zošívacej sponky žiadne iné zviazanie, teda zabezpečenie zviazania tejto zmluvy a podobne), na strane druhej však v rozpore s týmito tvrdeniami uviedla, že práve z dôvodu, že porúčiteľ chcel zabezpečiť, aby nastali účinky zmluvy, teda poistiť sa, aby naozaj pre každý prípad žalovaná sa k daru dostala, zvolil písomnú formu darovacej zmluvy, ktorá mala tento cieľ zabezpečiť. Na jednej strane sa takto žalovaná snaží vytvoriť obraz, že v zmluve uvedená čiastka bola pre darcu tak zanedbateľnou, že forme darovacej zmluvy a jej technickému prevedeniu nevenoval žiadnu pozornosť, a na strane druhej presvedča, že zvolená písomná forma bola práve výsledkom dôslednosti porúčiteľa, ktorý sa chcel takto ubezpečiť, že žalovaná darované peňažné prostriedky skutočne aj dostane. Odvolací súd upriamil pozornosť na skutočnosť, že pokiaľ by bolo pravdivé tvrdenie žalovanej, že aj týmto spôsobom chcel žalovanú porúčiteľ ako svoju dlhoročnú partnerku zabezpečiť a jeho vôľou by bolo naozaj jej tieto peňažné prostriedky darovať (reálne pri minimálnej obozretnosti aj zabezpečiť zmluvu z hľadiska hodnovernosti), bol by so zreteľom na elementárne pravidlá logiky túto dal spracovať advokátovi, prípadne by ju spísal do notárskej zápisnice, alebo minimálne by ju vyhotovil tak, aby na prvý pohľad z hľadiska jej autentickosti nevzbudzovala pochybnosti, aby bola minimálne zabezpečená z hľadiska opoznatelného zabezpečeného zošitia, ktoré by vytesnilo priestor na závažné pochybnosti o tom, že jednotlivé listy papiera spolu navzájom nesúvisia a netvoria jednotný celok, nepochybne z opatrnosti by bol aj podpisy umiestnil tak, aby neboli na samostatnom liste papiera bez zjavnej kontinuity so samotným obsahom zmluvy. Odvolací súd svoju právnu reflexiu uzavrel tým, že absencia takejto minimálnej opatrnosti, nie je pri existujúcich nedostatkoch zmluvy s ohľadom na osobu porúčiteľa hodnoverná, naopak je s poukazom na jeho podnikateľské aktivity a samotnou žalovanou tvrdený rozsah jeho majetku a s ním spojenej potreby nakladania s ním iracionálna. Odvolací súd pripustil, že v praxi sa vyskytujú tiež prípady, keď na poslednej strane zmluvy sú už len podpisy zmluvných strán bez textu danej zmluvy, čo samo o sebe bez ďalšieho neznamená, že podpisujúce zmluvné strany by nevyjadrovali vôľu byť viazané textom zmluvy; avšak, to platí pri absencii súbežne iných skutočností takýto predpokladaný záver spochybňujúcich, ktoré sú prítomné v okolnostiach posudzovanej veci a ktoré nakoniec boli už len definitívne potvrdené závermi znaleckého posudku. V kontexte s ostatnými skutočnosťami neobstojí obrana žalovanej, že v tlačiarňach sa bežne nachádzajú papiere rôzneho druhu (práve záujmová posledná strana obsahujúca podpisy sa náhodne stala tou, ktorá pri tlačení zmluvy z tlačiarne bola vytlačená na

odlišný papier ako samotný text zmluvy, s ktorým táto strana nie je textovo prepojená). Pri prítomnosti ďalších zistení uvedených znalkyňou, týkajúcich sa odlišnej šírky kontúr detailov tvarovania znakov textových zápisov v porovnaní so znakmi textových zápisov na prvých dvoch stranách prítomných zdvojených dierok v bezprostrednom okolí zošívacej spony, či charakteru stôp na nosnom podklade v bezprostrednom okolí zahnutých koncov zošívacej spony na zadnej strane tretieho listu papiera, tak krajský súd nepovažoval za udržateľný iný záver ako ten od znalkyne, že tretia strana predmetnej listiny darovacej zmluvy bola pôvodne súčasťou inej listiny. V prospech žalovanej, ktorá pravosť tejto listiny tvrdila, avšak nepreukázala, žiadne okolnosti ani dôkazy nenasvedčujú. Odvolací súd pri svojich úvahách zohľadnil, že problematika odlišnosti tretej strany zmluvy nespočíva len v tom, že bol použitý iný druh papiera, ako sa to snaží účelovo podsúvať súdu žalovaná, ale papier tretej strany sa od papiera prvých dvoch strán líši nielen farebným odtieňom a štruktúrou, ale tiež reakciou UV žiarení, čo logicky nenasvedčuje v prospech tvrdenia, že by len v tlačiarňi sa nachádzali náhodne za sebou idúce rôzne listy papiera. Pochybnosti krajského súdu o vôli poručiteľa darovať žalovanej finančné prostriedky vo výške uvedenej v zmluve ako odplata za poskytnutie pomoci pri správe a starostlivosti o nehnuteľnosti a sprostredkovanie a zabezpečenie predaja nehnuteľnosti areálu Nitra Gold s.r.o. v Nitrianskych Hrnčiarovciach vzbudzoval aj fakt, že tieto mali byť podľa zmluvy vyplatené po predaji a vyplatení celej kúpnej ceny za tieto nehnuteľnosti poručiteľovi; pritom ku dňu smrti poručiteľ ako potenciálny darca žalovanej tieto peňažné prostriedky na jej účet nepreviedol, a to napriek tomu, že predaj areálu Nitra Gold sa zrealizoval a peňažné prostriedky za tento predaj boli poručiteľovi na účet pripísané. Odvolací súd ďalej uvažoval tak, že pokiaľ by bola reálne žalovanou tvrdená vôľa poručiteľa taká, ako je zachytená na prvých dvoch listoch predloženej darovacej zmluvy, a bolo by pravdou, že aj týmto spôsobom chcel poručiteľ žalovanú ako svoju dlhoročnú partnerku (okrem iného) zabezpečiť, je racionálne neuchopiteľné, že peniaze, ktoré mali byť predmetom daru, do svojej smrti na jej účet nepreviedol. Z tohto dôvodu odvolací súd neuznal žalovanej námietku, že súd prvej inštancie na prospech žalobcov z dôkazov vyseletoval len závery znaleckého posudku, ktoré ona navyše spochybňuje bez toho, aby v prospech jeho záverov nasvedčovali aj ďalšie zistenia a zduplikoval, že jednotlivé spomínané okolnosti aj bez záverov znaleckého posudku zásadným spôsobom spochybnili odvoláciu konštrukciu žalovanej o existencii platnej darovacej zmluvy, so zreteľom na ktoré ani nebolo udržateľné týmto jej tvrdeniam uveriť a závery znaleckého posudku boli už len zarámčovaním v tom čase prítomného nehodnoverného obrazu vykonštruovanou žalovanou. Odvolací súd sa plne stotožnil s tézou, že žalovaná vo vzťahu k svojim tvrdeniam dôkazné bremeno neuniesla a v zmysle správne rozloženého dôkazného bremena pravosť listiny, na ktorej zakladala svoju obrannú argumentáciu žiadnym spôsobom nepreukázala, o to viac, že pravosť tejto listiny žalobcovia od počiatku, odkazom aj na vizuálne vnímanie manipulácie so zmluvou, spochybňovali.

2.10. Za preukázané odvolací súd považoval len to, že X. podpísal tretí list, ktorý však s dvoma predchádzajúcimi stranami, na ktorých je samotný obsah darovacej zmluvy nezdieľa rovnaký papier, tvar a kontúry znakov a nie je s nimi pevne spojený, z čoho mal za zrejmé, že s jednotlivými listami z hľadiska ich spojenia bolo opakovane manipulované. Podpisy X. X. U. a žalovanej tak nezavršujú predmetnú darovaciu zmluvu a sú len podpismi na čistom liste papiera.

2.11. Bez dopadu na správnosť vyššie uvedených záverov boli podľa krajského súdu aj námietky žalovanej smerujúce voči správnosti žalobcami predloženého znaleckého posudku, či podsúvanie možnej neobjektívnosti znalkyne a to tak vo väzbe na ňou vyvedené závery, zvolené metódy, či len všeobecné náznaky o tendenčnosti posudku na prospech žalobcov. Poukázal na to, že v civilnom sporovom konaní rozhoduje súd na základe dôkazov, ktoré označia, alebo predložia strany sporu. Tieto dôkazy posudzuje súd, hodnotí ich jednotlivo, ako aj vo vzájomných súvislostiach podľa zásad daných ustanovením § 191 CSP a priradzuje im určitú dôkaznú hodnotu. Niektoré otázky však vyžadujú pomoc odborníka, ktorý je Civilným sporovým poriadkom uznaný za špecifický subjekt odlišný od súdu (znalec). Ako osobu znalca súd akceptuje osobu zapísanú v zozname znalcov, ktorá vo svetle príslušných ustanovení zákona č. 382/2004 Z. z., okrem iného popri splnení podmienky vysokej odbornosti v svojom odbore a odvetví, musí splniť aj podmienku bezúhonnosti, a to počas celého výkonu svojej znaleckej činnosti, pri ktorom musí (§ 5 ods. 7 v spojení s § 16 ods. 2) dodržiavať nielen právny poriadok, ale morálne a etické zásady výkonu tejto činnosti, pričom uvedenú činnosť musí tiež vykonávať nestranne a nezaujato podľa

najlepšieho svedomia a vedomia, pri plnom využití jeho odborných znalostí. O tom, či je vylúčený znalec, platia primerane ustanovenia § 49 CSP (§ 59 CSP). Ustanovenie § 49 ods. 1 CSP, z ktorého treba vychádzať pri posudzovaní námietky zaujatosti predpokladá taký vzťah osobného záujmu znalca vo veci, alebo taký jeho osobný vzťah účastníkom konania, či zástupcom, pre ktorý by i napriek zákonom stanoveným povinnostiam nemohol, alebo nebol schopný nezávisle a nestranne vykonať odborné posúdenie. Podľa judikátu 375/2007 EŠLP nedostatok neutrality ustanoveného znalca (samozrejme za stavu jej objektívneho preukázania) môže za určitých okolností porušiť princípy rovnosti zbraní, ktoré sú súčasťou konceptu spravodlivého súdneho konania, pričom treba zohľadniť procesné postavenie znalca a jeho úlohu v príslušnom súdnom konaní.

2.12. V posudzovanej veci bolo znalecké dokazovanie vykonané na súkromnú požiadavku žalobcov (nebolo nariadené súdom). Z obsahu spisu odvolaciu súdu nevyplývalo (a samotná žalovaná ho ani netvrdí) akýkoľvek ekonomický, či blízky konkretizovaný osobný pomer medzi žalobcami (prípadne ich právnym zástupcom) a znalkyňou, či prípadne iné konkrétne skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé objektívne odôvodniť vznik určitých obáv u žalovanej o protežovanie záujmov žalobcov pri riešení zadanej úlohy. Podľa názoru odvolacieho súdu je preto spochybňovanie objektivity znalkyne Ing. P. U. žalovanou nedôvodné pre absenciu takých skutočností, ktoré by boli spôsobilé ovplyvniť jej neutralitu, jej tvrdenia v tomto smere sú len všeobecného charakteru a nemajú vychádzajúc zo spisu plynúcich skutočností žiaden reálny základ. Pokiaľ odvolateľka vzhľadala dôvody pre pochybnosť o nestrannosti znalkyne v obsahu, či záveroch znaleckého posudku, ktorý znalkyňa vypracovala, poznamenal, že aj v tomto prípade platí, že okolnosti, ktoré spočívajú v postupe znalca v konaní pri realizácii znaleckého úkonu, alebo vo výsledku jeho znaleckej činnosti, nie sú dôvodom na jeho vylúčenie z realizácie znaleckého úkonu (§ 49 ods. 3 CSP v spojitosti s § 59 CSP). V konkrétnostiach posudzovanej veci preskúmaním obsahu posudku odvolací súd nezistil, že by žalobcami predložený, nimi zadaný na vypracovanie znalecký posudok vyhotovený znalkyňou Ing. P. U., na ktorého odborných záveroch o. i. založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, vykazoval po formálnej stránke evidentné nedostatky, či bol poznačený neobjektívnosťou. Z hľadiska obsahového ho mal za dostatočne preskúmateľný, zrozumiteľný, založený na znalosti skutočností pre posúdenie zadanej otázky, obsahujúci identifikovanie podkladov súvisiacich so zadanou úlohou a z nich vyplývajúce zistenia (odlišný papier na tretej strane v porovnaní s papierom prvých dvoch strán, odlišná šírka kontúr a detaily tvarovania znakov textových zápisov v porovnaní so znakmi textových zápisov na prvých dvoch stranách, zdvojené diery v bezprostrednom okolí zošívacej spony, charakter stôp na nosnom podklade v bezprostrednom okolí zahnutých koncov zošívacej spony na zadnej strane tretieho listu papiera), ktoré vo výsledku podľa znalkyne nasvedčujú tomu, že tretia strana predmetnej listiny - darovacej zmluvy bola pôvodne súčasťou inej listiny. Podľa názoru odvolacieho súdu v zhode s názorom súdu prvej inštancie z hľadiska formálneho, či zrozumiteľného odôvodnenia jeho záverov mu nie je možné objektívne nič vytknúť. Výčitke žalovanej, že nešlo o znalecký posudok vyhotovený súdom ustanoveným znalcom, odvolací súd nepriznal právnu relevanciu, keďže Civilný sporový poriadok pripúšťa súkromný znalecký posudok a žiadnym spôsobom nepriorizuje znalecký posudok vypracovaný súdom ustanoveným znalcom nad súkromným znaleckým posudkom.

2.13. Záverom odvolací súd akcentoval, že pokiaľ mala žalovaná reálny záujem spochybníť odborné závery znalca, bolo jej povinnosťou v rámci zákonnej koncentrácie konania produkovať v konkrétnostiach také vecné tvrdenia voči jeho odborným záverom a súčasne k nim predložiť aj relevantné dôkazné prostriedky, ktoré by boli odborné závery znalca spôsobilé aj reálne spochybníť; ako príklad odvolací súd uviedol navrhnúť včas v limitoch daných sudcovskou aj zákonnou koncentráciou konania vykonanie súdom nariadeného revízneho posudku, prípadne predloženie iného súkromného znaleckého posudku, ktorý by si dala sama vypracovať, či iné, čo však žalovaná neurobila. Naopak, jej postup bol z hľadiska procesnej dôkaznej aktivity poznačený značnou pasivitou. Námietky žalovanej voči posudku spochybňujúce správnosť jeho odborných záverov odvolací súd vyhodnotil ako nespôsobilé k diskvalifikácii predmetného znaleckého posudku ako relevantného dôkazu, ktorý len dotvoril už aj pred jeho predložením vytvorený obraz smerujúci k neuneseniu dôkazného bremena žalovanou o autenticite dotknutej darovacej zmluvy.

2.14. Ani odvolacie námietky žalovanej o nepovolení ňou navrhovaného výsluchu znalkyne, či vykonania súkromného znaleckého posudku, čo súd prvej inštancie odôvodnil výsluchom znalkyne k identickému posudku v skutkovo obdobnej veci (vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 3C/57/2021, kde žalobcovia nárokujú vydanie bezdôvodného obohatenia od syna žalovanej vo výške 30 000 eur) a vo vzťahu k predloženiu posudku-limitmi sudcovskej koncentrácie konania, odvolací súd neprijal ako spôsobilé privodiť v prospech odvolateľky priaznivejšie rozhodnutie.

2.15. Odvolací súd napokon nesúhlasil ani s primárnou námietkou žalovanej, že jej súd nepovolil vykonať navrhovaný dôkaz - vyhotovenie súkromného znaleckého posudku, ktorý by vyvrátil správnosť záverov znaleckého posudku predloženého žalobcami, a ktorým by sa konfrontovali závery znaleckého posudku Ing. P. U., ktorý ako tvrdí, nemohla doposiaľ dať vyhotoviť, keďže jej synovi, ako žalovanému v spomínanom konaní (sp. zn. 3C/57/2021) nebol vydaný originál spornej listiny - darovacej zmluvy, v ktorom postupe súdu vzhliada tiež porušenia práva na spravodlivý proces a v rámci neho porušené právo na kontradiktórne konanie s tvrdením, že súd mal za účelom zistenia skutočného stavu veci sám nariadiť kontrolné znalecké dokazovania a za jeho účelom ustanoviť znalca.

2.16. Ako prvé krajský súd zdôraznil, aký dôkaz žalovaná (aj to až podaním doručeným súdu prvej inštancie v deň pred nariadeným pojednávaním na ktorom vo veci druhý krát rozhodol a v časovom odstupe cca. dva a pol roka od podania žaloby/resp. podania odporu proti vydanému platobnému rozkazu) reálne navrhovala vykonať; objasnil, že žalovaná nikdy nenavrhovala vykonanie dôkazu nariadením znaleckého dokazovania súdom, preto ani nebol dôvod, aby sa súd prvej inštancie týmto spôsobom znaleckého dokazovania zaoberal. Preto tiež argumentácia žalovanej v odvolaní, že prvoinštančný súd mal vykonať dokazovanie za účelom zistenia skutočného stavu veci nariadením konfrontačného znaleckého dokazovania (teda aj bez toho ak by to navrhla žalovaná) rozhodne neobstojí. Civilný sporový poriadok, vychádzajúc z ustanovenia § 185 ods. 2 CSP obmedzuje aktivitu súdu pri vykonávaní dôkazov a zvyšuje procesnú zodpovednosť strán v dokazovaní. Pokiaľ žalovaná tvrdí, že jej nebolo umožnené dať si vypracovať súkromný znalecký posudok, keď súd prvej inštancie jej na realizáciu tejto požiadavky podľa jej tvrdenia nevytvoril priestor (tiež v reakcii na posudok predložený žalobcami), tak zo zápisnice o pojednávaní (23. marca 2023) vyplýva, že táto požiadavka bola vznesená žalovanou po prvý krát v podaní doručenom súdu prvej inštancie 22. marca 2023 (t. j. deň pred pojednávaním a pri absencii žiadosti o jeho odročenie) a nebola súdom akceptovaná, čo bolo priamo na pojednávaní aj účastníkom dostatočne zdôvodnené a to uplatnením sudcovskej koncentrácie konania, keď tento návrh nebol podľa názoru súdu prvej inštancie uplatnený včas. V kumulácii s rozhodujúcimi skutočnosťami sa odvolací súd plne s týmto postupom súdu prvej inštancie stotožnil, považoval ho za správny.

2.17. Účelom sudcovskej koncentrácie konania je zabrániť, aby strany zdržiavali spor neskoro vykonanými procesnými úkonmi, pretože nie je želateľné, aby strana sporu predkladala skutkové tvrdenia alebo dôkazné návrhy až na pojednávaní (či deň pred jeho uskutočnením dokonca za absencie žiadosti o jeho odročenie), čo by mohlo znamenať zmarenie účelu už nariadeného pojednávania a požiadavku na vytýčenie ďalšieho pojednávania. Nemožno však úplne vylúčiť, že predloženie skutkového tvrdenia, alebo dôkazného návrhu až na pojednávaní je v konkrétnom prípade dôvodné, napr. ak je bezprostrednou reakciou na nové skutočnosti, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania. Včasnosť predloženia prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany hodnotí v okolnostiach konkrétneho prípadu súd a je ponechané na jeho úvahe, či prípadné omeškanie procesného úkonu ospravedlní, alebo či prijme procesnú sankciu, ktorá spočíva v tom, že na procesný úkon neprihliadne, a tým mu neprizná procesné účinky. Predloženie prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany, ktoré nie je včasné, je definované v § 153 ods. 1 druhej vete CSP. Procesný úkon nie je vykonaný včas, ak ho strana sporu mohla vykonať skôr (objektívne hľadisko), ak by konala starostlivo (subjektívne hľadisko). Aj podľa názoru odvolacieho súdu rezultoval záver, že ak neexistujú osobitné dôvody, v zásade platí, že predloženie skutkových tvrdení alebo dôkazných návrhov až na pojednávaní nie je včasné. Ustanovenie § 153 ods. 2 a 3 CSP zakotvuje sankciu za to, že strana sporu nesplnila povinnosť uloženú v § 153 ods. 1 CSP. Ak súd dospeje k záveru, že strana sporu neuplatnila prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas, má možnosť buď

konanie strany ospravedlniť a na jej procesný úkon prihliadnúť, alebo vyvodiť sankčné dôsledky, teda na omeškaný procesný úkon neprihliadnúť (neprižnať mu procesnoprávne účinky).

2.18. Súd prvej inštancie „návrh na vykonanie dokazovania“ podaný žalovanou vzal na vedomie a s týmto sa aj priamo na pojednávaní vysporiadala; žalovaná avizovala znalecké dokazovanie, ktoré by realizovala znalcom podľa svojho výberu, keďže jasne formulovala, že chce vykonať súkromné znalecké dokazovanie. Odvolací súd dospel k presvedčeniu, že aj keď z podania žalovanej doručeného prvoinštančného súdu 22. marca 2023 označeného ako „vyjadrenie k vyjadreniu žalobcov zo dňa 27.2.2023“ vyplýva, že žiadala o vykonanie dokazovania formou súkromného znaleckého posudku, takýto znalecký posudok do rozhodnutia súdu prvej inštancie nepredložila a nebolo preukázané, ale ani z jej strany tvrdené, že by požiadala o súčinnosť súd pri zabezpečení originálu darovacej zmluvy, ktorý sa nachádza v inom spise, preto ako nedôvodnú vyhodnotil aj jej námietku, že súd jej vypracovanie súkromného znaleckého posudku neumožnil z dôvodu, že jej synovi ako žalovanému v inom konaní (teda nie jej samotnej) nebol vydaný originál darovacej zmluvy. Odvolací súd upozornil, že v okolnostiach posudzovanej veci samotná žalovaná nespochybnila, že o existencii súkromného znaleckého posudku vypracovaného znalkyňou Ing. P. mala vedomosť už z iného konania vedeného pod sp. zn. 3C/57/2021, v ktorom žalobcovia na podklade identických skutočností žiadali vydanie bezdôvodného obohatenia od syna žalovanej, ktorý dotknutú darovaciu zmluvu (o pravosť ktorej ide aj v tomto konaní) v origináli založil do spisu (v spise sp. zn. PB-4C/1/2021 sa doposiaľ táto zmluva nachádza), v ktorom syna žalovanej zastupoval identický právny zástupca ako žalovanú; a teda pri minimálnej opatrnosti mala vytvorený priestor na to, aby v reakcii na jeho závery aj pre potreby tohto konania, a to bez ohľadu na to, kedy ho v tomto konaní žalobcovia predložili (keďže ako už bolo uvedené vyššie, v zmysle rozloženia dôkazného bremena, bolo na žalovanej, pokiaľ chcela v tomto spore uspieť, aby pravosť listiny - darovacej zmluvy preukázala), aby vyprodukovala taký dôkaz, ktorý by bol spôsobilý jeho závery zvrátiť v jej prospech. To podľa odvolacieho súdu znamená, že mala predložiť svoj vlastný súkromný znalecký posudok a neakceptoval, že jej synovi v inom konaní nebolo umožnené sa k originálu tejto darovacej zmluvy za takýmto účelom dostať, keďže ona sama nepreukázala, ale ani netvrdila, že by pre potreby vykonania takéhoto súkromného znaleckého posudku bola požiadala - či už súd v inom konaní (PB-4C/1/2021) alebo prostredníctvom požiadavky na súčinnosť súdu v tomto konaní v priebehu komfortného časového priestoru. Naopak, ako vyložil odvolací súd, žalovaná bola v tomto smere plne nečinná až do dňa predchádzajúceho dňu nariadenia pojednávania, kedy deklarovala svoj záujem na predložení súkromného znaleckého posudku a pri absencii akýchkoľvek konkrétností, ktoré by boli spôsobilé hodnoverne svedčiť o tom, že skutočne má reálny záujem na jeho vypracovaní, neuviedla meno znalca, u ktorého by takýto posudok bola objednala; a ako bolo uvedené, nepožiadala súd o súčinnosť pri zabezpečení potrebného listinného dokladu, a čo je najpodstatnejšie, nevyužila počas celého obdobia možnosť navrhnuť konfrontačné znalecké dokazovanie súdom, pri ktorom spôsobe vykonania takéhoto dokazovania by odpadli akékoľvek možné starosti so zabezpečením originálu darovacej zmluvy, keďže pre potreby znalca by priestor na oboznámenie s ňou musel vytvoriť priamo konajúci súd.

2.19. Reflektujúc túto nečinnosť žalovanej počas trvania sporu, čo ku dňu rozhodnutia súdu prvej inštancie bolo približne 2 a pol roka, potom pre odvolací súd nebolo udržateľné, aby sa deň pred posledným pojednávaním doručené vyjadrenie posúdilo inak, ako neuplatnené včas, mimo limitov sudcovskej koncentrácie konania. Odvolací súd navyše zastával názor, že vzhľadom na zvolenú formu žalovanou uvádzaného spôsobu vykonania dôkazu išlo o účelovú obštrukciu s cieľom oddialiť rozhodnutie vo veci, a nie reálny záujem na vypracovaní konfrontačného znaleckého posudku, keďže na takéto dokazovanie, resp. na vznesenie návrhu na jeho vykonanie mala žalovaná pri jestvujúcej vedomosti o záveroch posudku z roku 2022 dostatočný priestor. Z uvedeného sa ako nenáležité odvolaciemu súdu javilo tvrdenie, že súd žalovanej znemožnil reagovať na žalobcami predložený znalecký posudok; uviedol, že podanie žalovanej pred nariadeným pojednávaním nie je nemožné klasifikovať ako bezprostrednú reakciu na nové skutočnosti, na ktoré predtým žalovaná reagovať nemohla. Jeho cieľom nebolo dosiahnuť realizovanie znaleckého úkonu, ale sa možno domnievať, že jeho účelom bolo len zmariť účel nariadeného pojednávania a oddialiť rozhodnutie vo veci, a preto súdom prvej inštancie prijatá procesná sankcia v podobe toho, že na návrh žalovanej, ktorým žiadala

povoliť jej predloženie súkromného znaleckého posudku, ktorý v tom čase jednak k dispozícii nemala, jednak nepreukázala vôbec jeho objednanie, či zvolenie osoby znalca, bolo správne a dôvodne vyhodnotené ako oneskorené, keďže nepochybne žalovaná ho objektívne mohla vykonať skôr, ak by konala subjektívne starostlivo, čo však z jej procesnej aktivity v posudzovanej veci nevyplýva a vyvedené sankčné dôsledky v podobe neprihliadnutia na zmieny procesný úkon tu boli podľa krajského súdu plne opodstatnené.

2.20. So zreteľom na uvedené nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a v rámci neho ani k porušeniu práva na kontradiktórne konanie, keď odvolací súd poukázal na to, že podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacou „rovnosťou zbraní“ je, aby všetky strany mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na „protiargumenty“ protistrany. Osobitne to platí o sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný a kde sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania (m. m. III. ÚS 32/2015). V týchto intenciách bolo potrebné skúmať, či účastník (aj v prípade možného procesného pochybenia) mohol uplatniť svoj vplyv na výsledok konania v okolnostiach posudzovanej veci napríklad tým, že mohol produkovať tvrdenia, či dôkazy, k naplneniu čoho na prospech žalovanej v konaní nepochybne došlo; odvolací súd legitimizoval rozhodnutie súdu prvej inštancie hodnotiacou premisou, že žalovaná mala vytvorený komfortný časový priestor na realizáciu svojich procesných oprávnení, ktoré však hospodárne, resp. vôbec nevyužila. Konanie pred súdom jej zabezpečilo spravodlivú ochranu jej práv a záujmov (tzv. fair process) prostredníctvom viacerých procesných práv, ktoré však realizovala oneskorene a ich neuplatnením sa o tieto pripravila, opomenúc starú rímsku zásadu o bdelosti a náležitej opatrnosti pri ich včasnom uplatňovaní pod sankciou ich straty. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 262 ods. 1 CSP v spojení s ustanoveniami § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP.

3. Proti výrokom II. a III. rozsudku odvolacieho súdu (s prihliadnutím na jeho obsah v zmysle čl. 11, § 124 ods. 1 CSP) podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na ustanovenia § 420 písm. c) a písm. f) CSP. Nesprávny procesný postup súdov nižších inštancií znemožnil žalovanej uplatniť procesné práva v miere porušujúcej jej právo na spravodlivý proces.

3.1. Nedostatok spôsobilosti žalobkyne 3/ samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu žalovaná odvodzovala z existencie dôvodného predpokladu (listinné dôkazy, svedkovia), že nie je plne spôsobilá na právne úkony a preto nebola spôsobilá ani udeliť plnú moc svojmu právnomu zástupcovi na zastupovanie v konaní. Keďže existovali vážne pochybnosti o procesnej spôsobilosti žalobkyne 3/, súdy ju mali povinne preskúmať (jej výsluchom, príp. znaleckým dokazovaním). Žalobkyňa 3/ nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu, pričom nekonal za ňu zákonný zástupca ani procesný opatrovník.

3.2. Ďalšia námietka dovolateľky smeruje k výhrade o znátočnosti postupu súdov nižšej inštancie podľa § 420 písm. f) CSP; má spočívať v tom, že jej bolo zabránené vykonať konfrontačný znalecký posudok. Kritizovala nereflexívne súdov na jej žiadosť o zabezpečenie vlastného súkromného znaleckého posudku, pretože jej súd odmietol vydať originál darovacej zmluvy, ktorý je nevyhnutný na znalecké skúmanie. Súdy nižších inštancií rozhodli bez toho, aby jej dali reálny priestor reagovať na znalecký posudok žalobcov, ktorého závery nekriticky prevzali, čím porušili rovnosť zbraní, zásadu kontradiktórnosti a právo na spravodlivý proces. Na základe uvedeného žiadala rozsudky súdov nižších inštancií zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalobcovia 1/ až 4/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že nemôže panovať pochybnosť o procesnej spôsobilosti žalobkyne 3/, keďže neexistuje žiadne rozhodnutie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony a iniciované konanie zo strany žalovanej v SRN bolo právoplatne zastavené. Popreli pravdivosť tvrdenia, že žalovaná nemala možnosť vyhotoviť si vlastný znalecký posudok; žalovaná nielenže do spisu nedoložila znalecký posudok na preukázanie svojich tvrdení o neporušení listiny, ale ani nepreukázala to, že jej vo vypracovaní posudku bránili objektívne dôvody. Žalovaná mala preukázateľne dostatočne dlhú dobu na vypracovanie znaleckého posudku a mala možnosť požiadať súd o súčinnosť pri zabezpečení originálu zmluvy z iného súdneho spisu (súdneho konania jej syna). Žiadali dovolanie ako nedôvodné

zamietnuť.

5. Žalovaná v dovolacej replike upriamila pozornosť na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. marca 2025 sp. zn. 4Cdo/118/2024, ktorým dovolací súd vyhovel dovolaniu žalovaného N. (syna žalovanej v tomto konaní) v skutkovo a právne totožnej veci vo vzťahu k tomuto konaniu. Poukázala na súvis týchto dvoch konaní (PB-3C/57/2021 a PB-4C/1/2021) v tom zmysle, že ich skutkový stav a predmet konania je rovnaký a má základ v jednej listine - darovacej zmluve. V oboch konaniach je identicky sporné to, že prvoinštančný súd arbitrárne a bez odôvodnenia odmietol žalovanej a žalovanému sprístupniť zo súdneho spisu originál darovacej zmluvy pre vyhotovenie súkromného znaleckého posudku.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolačný súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolačím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Podľa § 420 písm. c) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník.

10.1. Dovolačný dôvod v zmysle § 420 písm. c) CSP dovolateľka odvodzovala z predpokladu (existencia takých listinných dôkazov a svedkov), že žalobkyňa 3/ že nie je plne spôsobilá na právne úkony a preto nebola spôsobilá ani udeliť plnú moc svojmu právnomu zástupcovi na zastupovanie v konaní. Keďže existovali vážne pochybnosti o procesnej spôsobilosti žalobkyne 3/, súdy ju mali povinne preskúmať (výsluchom, príp. znaleckým dokazovaním).

10.2. Podľa § 67 CSP každý môže pred súdom samostatne konať v rozsahu, v akom má spôsobilosť na právne úkony. V rozsahu, v akom nemá fyzická osoba spôsobilosť samostatne konať pred súdom, koná za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník. Procesný opatrovník je osoba ustanovená z dôvodov uvedených v tomto zákone súdom, ktorý spor prejednáva a rozhoduje (§ 68 ods. 1, 2 CSP). Podľa § 69 CSP súd ustanoví procesného opatrovníka fyzickej osobe, ktorá nemôže samostatne konať pred súdom a nemá zákonného zástupcu. Rovnako postupuje, ak zákonný zástupca nemôže za fyzickú osobu konať alebo ak je nečinný. Podľa § 248 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil a ustanoví jej opatrovníka. Rozsah obmedzenia spôsobilosti na právne úkony je možné formulovať ako negatívny výpočet konaní, kedy súd vo výroku

svojho rozhodnutia uvedie, na ktoré právne úkony osoba, o ktorej spôsobilosti sa v konaní rozhoduje, nie je spôsobilá. A contrario z toho potom vyplýva, že na ostatné vo výroku neuvedené právne úkony osoba spôsobilá je. Aj keď sa preferuje, aby súd uvádzal tento negatívny výpočet, nie je vylúčené, aby uviedol aj výpočet pozitívny. V tom prípade ide o to, že súd vo výroku svojho rozhodnutia uvedie právne úkony, na ktoré osoba spôsobilá je.

10.3. Odvolací súd dal v odôvodnení svojho rozhodnutia jasnú a presvedčivú argumentáciu, že podstatným pre záver, či má žalobkyňa 3/ ako plnoletá fyzická osoba plnú procesnú spôsobilosť, je neexistencia súdneho rozhodnutia, ktorým by bola obmedzená v právnej spôsobilosti konaní. Zo žiadnej listiny, ani z iných dôkazov nie je možné vyvodiť, že by žalobkyňa 3/ nebola schopná a spôsobilá udeliť plnú moc advokátovi, preto žalovanej námietky o procesnej nespôsobilosti žalobkyne 3/ dovolací súd nepovažuje za opodstatnené. Z rozhodnutia o opatrovníctve č. 800B XVII 1087/22 z 19. decembra 2022 vydaného Okresným súdom v Aachene, SRN, vyplýva, že konanie iniciované H.olo zastavené bez ustanovenia opatrovníka s odôvodnením, že žalobkyňa 3/ nepotrebuje opatrovníka na základe udelených plnomocenstiev. Predmetné opatrovnícke konanie o obmedzení právnej spôsobilosti žalobkyne 3/ je v súčasnosti právoplatne zastavené, keďže Krajský súd v Aachene uznesením z 16. marca 2023 odvolanie žalovanej ako neprípustné zamietol; okrem procesnej neprípustnosti (žalovanej nesvedčalo potrebné oprávnenie na podanie odvolania) odvolanie žalovanej zamietol aj z dôvodu, že žalovaná ako štvrtá strana nebola dotknutá na svojich právach. K tomu dovolací súd dopĺňa, že tak ako v Slovenskej republike, aj v Nemeckej spolkovej republike je potrebné rozhodnutie súdu o obmedzení právnej spôsobilosti fyzickej osoby a žiadnym iným spôsobom nemožno obmedziť alebo pozbaviť osobu právnej spôsobilosti.

10.4. S poukazom na absenciu akéhokoľvek súdneho rozhodnutia, ktoré by žalobkyňu 3/ čo i len čiastočne diskvalifikovalo z vykonávania akýchkoľvek právnych úkonov, nemožno dovolacím námietkam žalovanej priznať žiadnu relevanciu. V názorovej zhode s odvolacím súdom možno tiež konštatovať, že žalovaná napriek tomu, že nie je v žiadnom príbuzenskom vzťahu so žalobkyňou 3/ a nie je k nej ani v žiadnom takom pomere, z ktorého by sa dalo vyvodiť, že ňou iniciované opatrovnícke konanie v Nemeckej spolkovej republike by mohlo byť vedené na prospech a v záujme žalobkyne 3/ (čo je zmyslom a účelom takých typov konaní), pri absencii rozhodnutia, ktoré by ju v jej spôsobilosti obmedzovalo, žalovaná účelovo spochybňuje statusové záležitosti žalobkyne 3/ a sleduje svoj vlastný prospech. Uvedené konanie možno skutočne vzhľadom na požiadavku zachovávanía dobrých mravov kvalifikovať ako konanie odporujúce všeobecne uznávaným etickým zásadám v právnom styku.

10.5. Správnosť týchto úvah potvrdzuje aj názor vyslovený v uznesení najvyššieho súdu z 21. októbra 2010 sp. zn. 3Cdo/105/2010, že „aj v prípade, ak by v konaní k procesnej vade podľa § 237 písm. c) OSP (teraz § 420 písm. c) CSP) došlo, nemožno bez ďalšieho z toho vyvodiť, že by tým bola spôsobená určitá ujma na právach všetkým účastníkom konania. V sporovom konaní, kde stoja proti sebe procesné strany s opačnými záujmami na výsledku konania, účastník konania, ktorý je s výsledkom sporu (s rozhodnutím súdu) spokojný, nepociťuje ako ujmu na svojich právach okolnosť, že prípadne mohlo dôjsť v jeho neprospech k porušeniu procesných predpisov. Na druhej strane bolo by však v rozpore s princípom sporového konania, ak by účastník, v neprospech ktorého k žiadnemu porušeniu procesného predpisu nedošlo, mohol takéto porušenie, ktorého sa dopustil súd len vo vzťahu k inému účastníkovi konania, namietať v záujme dosiahnutia priaznivejšieho výsledku vo svoj prospech. V danom prípade to znamená, že dovolatelia, ktorí boli v konaní neúspešní, nemôžu voči úspešnej žalobkyňi namietať vadu konania podľa § 237 písm. c) OSP, ktorá má spočívať v nedostatku jej procesnej spôsobilosti a riadnom zastúpení žalobkyne v súdnom konaní. Preto k vade spôsobujúcej zmätočnosť rozhodnutia podľa § 237 písm. c) OSP by dovolací súd mohol prihliadať len vtedy, ak procesnú spôsobilosť nemali dovolatelia bez toho, aby boli riadne zastúpení." Inými slovami, je v rozpore s princípmi sporového konania ak v základnom konaní neúspešná dovolateľka namieta voči úspešnej žalobkyňi vadu konania podľa § 420 písm. c) CSP, ktorá má spočívať v nedostatku procesnej spôsobilosti a riadneho zastúpenia žalobkyne v súdnom konaní.

10.6. Po relevantnom vyhodnotení všetkých právne významných otázok dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalovanej podľa § 420 písm. c) CSP nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, čo

vedlo v tejto časti k odmietnutiu dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

11. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

13. Kľúčová námietka dovolateľky atakovala nesprávny procesný postup súdov, ktorý jej bránil vo vykonaní dokazovania vlastným znaleckým posudkom. Kritizovala nereflektovanie súdov na jej žiadosť o zabezpečenie vlastného súkromného znaleckého posudku, pretože jej súd odmietol vydať originál darovacej zmluvy, ktorý je nevyhnutný na znalecké skúmanie. Súdom nižších inštancií vyčítala, že rozhodli bez toho, aby žalovanej poskytli priestor odpovedať na znalecký posudok žalobcov, čím porušili rovnosť zbraní, zásadu kontradiktórnosti a právo na spravodlivý proces.

13.1. Za štandardných okolností by bolo možné rozumne uvažovať o zjavnej neopodstatnenosti podaného dovolania s poukazom na správne vyhodnotenie sudcovskej koncentrácie konania odvolacím súdom; jeho úvahy v odôvodnení napadnutého rozhodnutia sú legitímne a dostatočne presvedčivé. Spočívajú v tom, že keďže závery znaleckého posudku Ing. P. boli žalovanej dlhodobo známe, mala vytvorený dostatočný časový priestor na tento reagovať adekvátnym návrhom na vykonanie dokazovania včas, bezprostredne po jeho doručení a za adekvátne zvolenej formy, k čomu však neprišlo.

13.2. Z podania žalovanej doručeného deň pred pojednávaním (22. marca 2023) vyplynulo, že žalovaná žiadala o doplnenie dokazovania súkromným znaleckým posudkom, avšak takýto znalecký posudok do rozhodnutia súdu prvej inštancie nepredložila a nebolo preukázané, že by požiadala o súčinnosť súd pri zabezpečení originálu darovacej zmluvy, ktorý sa nachádza v inom spise, preto ako nedôvodnú odvolací súd vyhodnotil aj námietku, že súd žalovanej vypracovanie súkromného znaleckého posudku neumožnil z dôvodu, že jej synovi ako žalovanému v inom konaní (teda nie jej samotnej) nebol vydaný originál darovacej zmluvy. Odvolací súd upozornil, že ani žalovaná nespochybnila, že o existencii súkromného znaleckého posudku vypracovaného znalkyňou Ing. P. U. mala vedomosť už z konania vedeného pod sp. zn. 3C/57/2021. Teda pri minimálnej opatrnosti mala vytvorený priestor na to, aby v reakcii na jeho závery (keďže v zmysle rozloženia dôkazného bremena, bolo na žalovanej, pokiaľ chcela v tomto spore uspieť, aby pravosť listiny-darovacej zmluvy preukázala), aby vyprodukovala taký dôkaz, ktorý by bol spôsobilý jeho závery zvrátiť v jej prospech. To podľa odvolacieho súdu znamená, že mala predložiť svoj vlastný súkromný znalecký posudok, ale žalovaná bola nečinná až do dňa predchádzajúceho dňu nariadenia pojednávania, kedy deklarovala svoj záujem na predložení súkromného znaleckého posudku a pri absencii akýchkoľvek konkrétností, ktoré by boli spôsobilé hodnoverne svedčiť o tom, že skutočne má reálny záujem na jeho vypracovaní, neuviedla meno znalca, u ktorého by takýto posudok bola objednala. So zreteľom na túto nečinnosť žalovanej bolo potom pre odvolací súd neudržateľné, aby vyjadrenie doručené deň pred pojednávaním posúdil inak, ako neuplatnené včas, mimo limitov sudcovskej koncentrácie konania.

13.3. Aj podľa názoru dovolacieho súdu iba samotné neakceptovanie návrhov na doplnenie dokazovania s poukazom na sudcovskú koncentráciu konania nemôže bez ďalšieho viesť k záveru o porušení práv účastníka konania. (...) „Zásah do základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti podľa ústavného súdu bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní.“ (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 350/08 z 30. septembra 2010). Ústavný súd Slovenskej republiky v inom uznesení publikovanom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu pod č. 70/2021 v súvislosti s údajnou nezákonnou koncentráciou konania akcentoval, že účelom a zmyslom koncentrácie v civilnom sporovom konaní (§ 153 a § 154 CSP) je najmä prispieť k naplneniu princípu procesnej ekonomie vrátane rýchlosti konania, zabrániť zdržiavaniu konania a motivačne pôsobiť na strany sporu, aby procesné úkony vykonávali včas. Procesný úkon nie je vykonaný včas, ak ho strana sporu mohla vykonať skôr (objektívne hľadisko), ak by konala starostlivo (subjektívne hľadisko). Toto pravidlo je lex generalis.

14. Preto za daných okolností (ako sa uvádza vyššie), by bolo namieste uvažovať o nedôvodnosti podaného dovolania, no v tejto fáze rozhodovania bolo potrebné objektívne poukázať na dovolateľkou zvýraznené rozhodnutie najvyššieho súdu z 27. marca 2025 sp. zn. 4Cdo/118/2024, ktorým najvyšší súd vyhovel dovolaniu syna žalovanej (.) v skutkovo a právne (takmer) totožnej veci (PB-3C/57/2021) vo vzťahu k tomuto konaniu. Dovolateľ tvrdil, že súd prvej inštancie porušil jeho práva tým, že mu nevydal originál spornej listiny - darovacej zmluvy pre ním opakovane navrhované zabezpečenie súkromného znaleckého posudku, čím mu odoprel možnosť preukázania opaku tvrdení obsiahnutých v súkromnom znaleckom posudku č. X/XXXX Ing. P. U. predloženému v konaní, o. i. vyhotoveného práve na základe originálu darovacej zmluvy.

14.1. Najvyšší súd v predmetnom rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/118/2024 v spore žalobcov 1/ až 4/ o vydanie bezdôvodného obohatenia 30 000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. PB-3C/57/2021, o dovolaní žalovaného N. U. proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 13. marca 2024 sp. zn. 19Co/63/2023, dal žalovanému za pravdu a vyložil svoj právny názor na vec: „(...) Myšlienka odvolacieho súdu, že postačuje prítomnosť spornej listiny v súdnom spise na vyhotovenie znaleckého posudku, postráda vo veci skúmania originality listiny základnú logiku a to bez ohľadu na znenie § 209 ods. 3 CSP. Z logiky veci vyplýva, že pre preskúmanie originality listiny je nevyhnutné predložiť znalci za účelom vyhotovenia znaleckého posudku originál danej listy (t. j. nie fotokópiu) a to v nevyhnutnom rozsahu a na nevyhnutý čas, za ktorý nie je možné považovať jednoduché nahliadanie do spisu v priestoroch súdu. Napriek tomu, že súd nedisponuje odbornými znalosťami týkajúcimi sa skúmania originality listín, z obsahu znaleckého posudku predloženého žalobcami a tam popísaných metód skúmania je možné predpokladať, že dané preskúmanie listiny vyžaduje dostatočný čas, vhodné priestory a špecifické prostriedky skúmania. Dovolací súd má preto za to, že nevydaním originálu spornej listiny žalovanému za účelom vyhotovenia konfrontačného znaleckého posudku mu bolo objektívne znemožnené predložiť súkromný znalecký posudok. Zdôvodnenie súdov nižších inštancií o prítomnosti spornej listiny v súdnom spise preto postráda relevanciu. V kontexte § 209 ods. 3 CSP dovolací súd dáva do pozornosti druhú časť vety „alebo sa inak oboznámiť s informáciami potrebnými na vypracovanie znaleckého posudku“, čo v prípade posudzovania originality listiny nevyklučuje možnosť danú listinu zo súdneho spisu zapožičať.“ Najvyšší súd konštatoval procesné pochybenia Krajského súdu v Trenčíne, keď v dostatočnej miere neprihliadol na znenie článku 6 ods. 1 a článkov 8 a 9 Základných princípov CSP, čím zaťažil konanie vadou zmätočnosti podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP a rozsudok odvolacieho súdu vo výrokoch I. a III. zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

14.2. Nebolo sporné, že v konaní vedenom pod sp. zn. PB-3C/57/2021 žalobcovia 1/ až 4/ na podklade identických skutočností žiadajú vydanie bezdôvodného obohatenia od syna žalovanej, ktorý darovaciu zmluvu z XX. A. XXXX (jej autenticita sa posudzovala aj v prejednávanej veci) v origináli založil do

spisu PB-3C/57/2021; v tom konaní syna žalovanej (N. U.) pri všetkých procesných úkonoch zastupovala totožná advokátka JUDr. J. A., ktorá v konaní (PB-4C/1/2021) zastupuje žalovanú H.

14.3. Súvislosť a vzájomná prepojenosť konaní vedených na Okresnom súde Trenčín (PB -3C/57/2021 a PB-4C/1/2021) je daná tým, že ich skutkový základ a predmet má základ v jednej listine - darovacej zmluve. Preukázanie pravosti a pravdivosti darovacej zmluvy v oboch prípadoch zaťažovalo žalovanú stranu. V dôsledku zhodnej argumentácie advokátky v oboch prípadoch (nakoľko originál darovacej zmluvy je založený iba v spise PB - 3C/57/2021) sa stala spornou otázkou arbitrárnosti procesného postupu Okresného súdu Trenčín (PB-3C/57/2021), ktorý mal bez odôvodnenia odmietnuť advokátke (žalovanej a žalovaného) sprístupniť zo súdneho spisu originál darovacej zmluvy pre vyhotovenie súkromného znaleckého posudku na preukázanie, že X.d darovaciu zmluvu skutočne podpísal. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/118/2024 o dovolaní žalovaného N. k namietanej otázke nesprávneho procesného postupu rozšíreným výkladom ustanovenia § 209 ods. 3 CSP uzavrel, že nevydaním originálu spornej listiny žalovanému za účelom vyhotovenia konfrontačného znaleckého posudku mu bolo objektívne znemožnené predložiť súkromný znalecký posudok.

14.4. Požiadavka predvídateľnosti procesu súdneho rozhodovania nadobúda pri pojme právnej istoty významovú dominanciu - inak povedané, pre oblasť civilno-procesných vzťahov sa princíp materiálneho právneho štátu projektuje vo viacerých sférach (ako napríklad zákonný sudca, legalita dokazovania a pod.), no jadro právnej istoty je spájané s predvídateľnosťou procesu, no aj výsledku procesu súdneho rozhodovania. Teda požiadavka na posúdenie rovnakých (obdobných) právnych prípadov rovnako (obdobne). [pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol.: Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 25-33]. V dôsledku zachovania princípu legitímnych očakávaní a požadovanej miery dôvery osôb v právo či inštitúcie právneho štátu - pri jednom úkone advokátky pred obidve konania - vyvolávajú závery rozhodnutia najvyššieho súdu vyjadrené v uznesení sp. zn. 4Cdo/118/2024 účinky procesnej prejudiciality pri posudzovaní existencie namietanej zmätočnej vady podľa § 420 písm. f) CSP. Preto dovolaciemu súdu v snahe zabrániť nepredvídaným a prekvapivým rozhodnutiam neostávalo v individuálnych okolnostiach tejto veci iné, ako v súlade s princípom právnej istoty (Čl. 2 ods. 2 CSP) dovolaniu žalovanej vyhovieť.

15. Po konštatovaní dôvodnosti podaného dovolania z dôvodu zmätočnosti (§ 420 písm. f) CSP, § 431 ods. 2 CSP) bolo potrebné napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vo výrokoch II. a III. zrušiť a pre zabezpečenie efektívneho posúdenia veci bolo potrebné vo výrokoch I. a III. zrušiť aj rozsudok súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP) a vec v tomto rozsahu vrátiť podľa § 450 CSP súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

16. Uznesenie Okresného súdu Trenčín č. k. PB-4C/1/2021-488 z 03. februára 2025 dovolací súd zrušil ako rozhodnutie súvisiace. Zrušením rozsudkov súdov nižších inštancií uznesenie o výške náhrady trov prvoinštančného a odvolacieho konania ako súvisiace rozhodnutie stratilo svoj podklad. Bez nadväznosti na predchádzajúce (zrušené) rozhodnutie by zostalo uznesenie o výške náhrady trov konania osamotené, strácalo by rozumný zmysel, čo by zároveň odporovalo princípu právnej istoty (napr. I. ÚS 549/2015, sp. zn. 2Cdo/173/2008, 2Cdo/267/2008, 1MCdo/14/2010, 1Cdo/36/2011, 6Cdo/201/2012, 4Cdo/52/2014 a 2MObdov/4/2012).

17. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.